

Ill. 16: Skumske (efter Carstens, 1981, s. 95)

Appendiks A. Ordsprog

Dette appendiks indeholder først de ordsprog, der findes i Magensses grammatik, Oldendorps manuskript, Bossarts redigerede udgave deraf, Pontoppidans artikel fra 1881, Schuchardts artikel fra 1914 og endelig de, der findes i A. Magensses brev til Schuchardt fra 1883 og gengivet i mit appendiks B.

I ordsprogene har jeg markeret med (og), hvor jeg har været i tvivl om teksten.

Dernæst følger en tabel, der viser, hvorledes nogle af ordsprogene går igen i flere værker, sorteret efter rækkefølgen hos Magens. Der er sjældent tale om 100% overensstemmelse i stavemåde og ordvalg; men jeg har markeret med “?”, hvor jeg mener, at der er tale om samme ordsprog, men hvor ordvalget afviger i større grad.

Magensses ordsprog, 1770:

- 1 Pampuen no kan parie kalbas.
- 2 Kakelak no hab for due na Hunder kor.
- 3 Branmier val na Malassie, da sut hem ha vind.
- 4 Hunder suk Makut, Makut le tue sender?
- 5 Hunder wet sie Nest.
- 6 Hunder wil sie Kikkentje alteveel.
- 7 Mie bin pover Kakelak, mie no hab Regt na Hunder kot.
- 8 Hogo no hab Deer.
- 9 Leelik Volk hab fraej gut.
- 10 Mie jammer Ju tee mie kries Ju.
- 11 Hont hab vier Vut, no kan loop twee Pat
- 12 Mie jammer Ju tee mie kries Ju, tee mie neem Steen veeg mie Hogo.
- 13 As Ju no ha lopp na Krabbo Gat, Ju no sa hoor Krabbo Nyws.
- 14 As Ju suk gut, gut sa due Ju.
- 15 As pover Volk doot, Guwerneer no hoor, as rik Volk doot, Guwerneer ka hoor.
- 16 No na eenmael alleen Man kan suk Wief.
- 17 Een Finger no kan vang lues.
- 18 As Ju no kan krieg kaneel, neem Mapua.
- 19 As Ju no ha kik mie, Ju no sa weet, mie ha kik Ju?

- 20 Altit Ju praet qwaet na bobo sie kop.
- 21 As die Vier ka yt, klein kint le jump na die Hassesje.
- 22 As Pussie ka slaep, Rotto le kurrie na Vluer.
- 23 As Volk ka qwaet na Ju, sender gief Ju Makut for tap Waeter.
- 24 Twee Hont vekkete voor een Been.
- 25 Twee slem no kan kook Boontje na een Pot.
- 26 Finger seg Ju, no seg mie.
- 27 Hangman no sa verloor sie Regt.
- 28 Diesman no betrou sie Maet draeg groot Sak.
- 29 Kokro no bang Slang, Slang no bang Kokro.
- 30 Hem no kan help, da sie hou sik die bin.
- 31 Da no eenmael Volk, ()e Haer, Haer sa gruj w()an.¹
- 32 Katje no vraeg na Dissie, Dissie no vraeg na Katje.
- 33 As Kukubak vlieg, hem weet na welk Boom hem (k)a vlieg.
- 34 Makaku weet na w(a)t Boom hem sa klem.
- 35 Die gut kan due Stok, kan due Tou.
- 36 Die gut bin Slang Bik, bin na Kakketis bik ookal.
- 37 Pover Volk no mut hab wil.
- 38 Sie Boja ka draej Steen.
- 39 Gras no le gruj na sie Door.
- 40 Gras le gruj na dootman sie Door.
- 41 Ju Mont sa koop Kabaj for Ju rie.
- 42 Mie Mont ha slip.
- 43 Ju suk for Pik Haer na mie Nees.
- 44 As mie Hogo tengel mit sie Hogo.
- 45 Hem bin sender Funje Pot.
- 46 Ju suk Tant na mie Mont.
- 47 Ju suk for skraep mie Tong.

Oldendorps ordsprog, 2000

- 1 Hoor na ha door.
- 2 Gras le groei na dood man si door.
- 3 Twee hond vekkete voor een been.
- 4 Hond ha vier voet, no kan loop twee pad.
- 5 Siekte kom mee kawai, en loop weeraan mee voet.
- 6 As poeschi ka slaep, rotto koeri na vloer.
- 7 Kakkerlak no ha recht na hoenerkot.
- 8 Hoener wil si kikentje altoeveel.
- 9 Kalbasch no kan pari Pampoen.
- 10 As Kukubak vlieg, em weet, na wat boom em sal vlieg.
- 11 Hangman no sal verloor si recht.

¹ Jeg kan ikke læse hvad der stod; men Hesseling (1905, s. 137) har: „Da no eenmal Volk kan snie Haer, Haer sa gruj weeran.”

- 12 Pover volk no moet ha wil.
- 13 Een vinger no kan vang loes.
- 14 As volk ka quaat na joe, sender gie joe makoet voor tap water.
- 15 Da no eenmaal volk kan sni haar, haar sal groei weeraan.

Oldendorps ordsprog, 1777

- 1 Hoor ha no door.
- 2 Gras le groei na dood man si door.
- 3 Hond ha vier voot, no kan loop twee pad.
- 4 Siekte kom mee kawai, en loop weeraan mee voet.
- 5 Kakkerlak no hat recht na hoenerkot.
- 6 As kukubak vlieg, em weet, na wat bom em sal vlieg.
- 7 Hangman no sal verloor si recht.
- 8 Een vinger no kan vang loes.
- 9 As volk ka quaat na joe, sender gie joe makoet voor tap water.
- 10 Da no eenmaal volk kan sni haar, haar sal groei weeraan.

Pontoppidans ordsprog, 1881:

- 1 Kakerlaker no ha bestel na hundu sji cot.
- 2 Hundu suk mak^utu, mak^utu tu him.
- 3 Pad mi long, geambó drog na sji boem.
- 4 Een finger no kan fang lus.
- 5 Blau diffie seg: wen regen caba, mi sal bau mi eigen hus.
- 6 Popre folluk no fo ha hart bran.
- 7 Hundu seg: mi kan sweer for mi eju, mo no fo mi kikinsji.
- 8 Na guj hart mak cabrita sji gat bin nabitti.
- 9 Pobre no bin fraj.
- 10 Wanneer de wind ris, dan ju fo kik hundu sji gat.
- 11 Na groot geest mak Crabbo no ha kop .
- 12 Wanneer jekké sji flegon ha breek, dan him suk fo how geselskap mit hundu.
- 13 Cocro no bang Slang, Slang no bang Cocro.
- 14 Water kok fo fes, fes no weet.
- 15 Kuj sji horn noit sal ben swar for him drag.
- 16 Brambi fal na molassi, da sut him ka fen.
- 17 Bergi mit Bergi no kan tek, ma twee mens sal tek.
- 18 Mata mumma, du die before die kint, him sal jeet; ma mata kint, du die before mumma, him no sal jeet, him sal kris.
- 19 Wat ple ju bottle bin, mi glas bin.
- 20 Een man dodt een ander man brod.
- 21 Ekke man suk sji eigen wif.
- 22 Man dodt, besjet gurri na sji door.
- 23 No fordimak pussje wander him fang rotter.

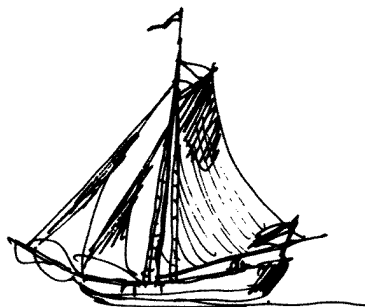
- 24 Crabbo no wander, him no kom fet; as him wander attofel, him sal loop na pot.

A. Magenses ordsprog, 1883

- 1 As slang bit ju, ju fo bang kakkatess.
- 2 Een finger no kan fang luus.
- 3 As ju ha luus, ju fo ha net.
- 4 Hundu suk makkutú, makkutú fun am.
- 5 As ju speel mi honn, honn sa leck ju munn.
- 6 Brambii faal na malaschi bakk, na suut sen ha fenn.
- 7 Kakkelaka no ha ret na hundu-kot.
- 8 No na eenmaal alleen man kan suuk wif.
- 9 See no ha boom.
- 10 Water lo kook fo fees, fess no weet.
- 11 Makakku weet wa fo en boom fo klemm, am no klemm stakkel-boom.
- 12 As ju goi en steen na himmel, di sa faal bo ju koop.
- 13 As ju spick op na himmel, di faal na ju geseck.
- 14 Wano power follek dodt, gowerneer no weet, wano rikk follek dodt, gowerneer weet.
- 15 Elke follek pasfó sen eigen affeerens, se sa ha genú fo du.
- 16 Fegg ju flu a frufru, no pasfó ju biiren.

Schuchardts ordsprog, 1914:

- 1 As slang bit ju, ju fo bang kakkatess.
- 2 As ju ha luus, ju fo ha net.
- 3 As ju speel mi honn, honn sa leck ju munn.
- 4 As ju goi en steen na himmel, di sa faal bo ju koop.
- 5 As ju spick op na himmel, di faal na ju geseck.
- 6 See no ha boom.
- 7 Elke follek passó sen eigen affeerens, se sa ha genú fo du.
- 8 Fegg ju flu a frufru, no passó ju biiren.
- 9 Makakku weet wa fo een boom fo klemm, am no klemm stakkel-boom.

Ill. 17: Bark (efter Carstens, 1981, s. 34)

Magens 1770 #	Oldendorp 2000 #	Oldendorp 1777 #	Pontopp. 1881 #	Magens 1883 #	Schuchardt 1914 #
1	-	-	-	-	-
2	7	5	1	7	-
3	-	-	16	6	-
4	-	-	2	4	-
5	-	-	-	-	-
6	8	-	-	-	-
7	7 ?	5 ?	1 ?	7?	-
8	-	-	-	-	-
9	1	1	-	-	-
10	-	-	-	-	-
11	4	3	-	-	-
12	-	-	-	-	-
13	-	-	-	-	-
14	-	-	-	-	-
15	-	-	-	14	-
16	-	-	-	8	-
17	13	8	4	2	-
18	-	-	-	-	-
19	-	-	-	-	-
20	-	-	-	-	-
21	-	-	-	-	-
22	6	-	23	-	-
23	14	9	-	-	-
24	3	-	-	-	-
25	-	-	-	-	-
26	-	-	-	-	-
27	11	7	-	-	-
28	-	-	-	-	-
29	-	-	13	-	-
30	-	-	-	-	-
31	15	10	-	-	-
32	-	-	-	-	-
33	10	6	-	-	-
34	-	-	-	11	9
35	-	-	-	-	-
36	-	-	-	-	-
37	12	-	-	-	-

Magens 1770 #	Oldendorp 2000 #	Oldendorp 1777 #	Pontopp. 1881 #	Magens 1883 #	Schuchardt 1914 #
38	-	-	-	-	-
39	-	-	-	-	-
40	2	2	22	-	-
41	-	-	-	-	-
42	-	-	-	-	-
43	-	-	-	-	-
44	-	-	-	-	-
45	-	-	-	-	-
46	-	-	-	-	-
47	-	-	-	-	-
-	-	-	3	-	-
-	-	-	5	-	-
-	-	-	6	-	-
-	-	-	7	-	-
-	-	-	8	-	-
-	-	-	9	-	-
-	-	-	10	-	-
-	-	-	11	-	-
-	-	-	12	-	-
-	-	-	14	10	-
-	-	-	15	-	-
-	-	-	17	-	-
-	-	-	18	-	-
-	-	-	19	-	-
-	-	-	20	-	-
-	-	-	21	-	-
-	-	-	24	-	-
-	5	4	-	-	-
-	9	-	-	-	-
-	-	-	-	1	1
-	-	-	-	3	2
-	-	-	-	5	3
-	-	-	-	12	4
-	-	-	-	13	5
-	-	-	-	9	6
-	-	-	-	15	7
-	-	-	-	16	8